

Veiligheid en rechtsorde

Veiligheid en rechtsorde versterken de stabiliteit en de ontwikkeling van een land. Dat geldt extra sterk in fragiele staten met een zwakke overheid. Die stabiliteit moet wel legitiem zijn en niet met geweld worden afgedwongen. In een stabiel land zorgen overheden er voor dat burgers hun recht kunnen halen, zich veilig en politiek vertegenwoordigd voelen, een inkomen kunnen verdienen en gelijke toegang hebben tot water, onderwijs en andere basisvoorzieningen. Nederland werkt aan het voorkomen en oplossen van conflicten, aan de bescherming van mensen en aan duurzame ontwikkeling in landen die instabiel zijn of getroffen door rampen of geweld.

Uitgaven (euro) 2016:

242 miljoen

Gerelateerde SDG's

- Geen armoede
- Gendergelijkheid
- Verminderde ongelijkheid
- Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid

Highlights

- 18,1 miljoen** m² land vrijgemaakt van explosieve oorlogsresten
- 158.000** mensen geholpen om hun recht te halen
- 78.450** mensen verdienen een beter inkomen in fragiele en door conflicten getroffen gebieden

[Resultatenoverzicht >](#)

[Theory of Change >](#)

UN Photo/Albert González Farran

Indicatoren

- Veiligheid voor mensen**
- Vrede en bestuur**
- Sociale en economische wederopbouw**
- Rechtsorde**

Veiligheid voor mensen

In fragiele en door conflicten getroffen landen tracht Nederland de veiligheid te verbeteren van alle burgers. Dit doen we door hiervoor verantwoordelijke instanties te helpen om beter te voorzien in de behoeften van burgers aan veiligheid en door gemeenschappen en maatschappelijke organisaties te helpen om daar aan bij te dragen.

Land vrijgemaakt van explosieve oorlogsresten

Ontmijnd land

m²

2016

18,1
miljoen

In 2016 heeft de Mines Advisory Group (MAG) in Irak 778.344 m² aan grond vrijgemaakt van explosieve oorlogsresten en duizenden kinderen voorgelicht over de risico's van dat soort materiaal (foto: MAG).

Wat betekent deze indicator?

Zelfs jaren na het einde van een gewapend conflict kunnen landmijnen, clustermunities en andere explosieve oorlogsresten grote gevaren opleveren voor de mens.

Deze indicator meet het aantal vierkante meter (m²) land dat is vrijgemaakt van explosieve oorlogsresten om zodoende een basis te leggen voor de veiligheid van mensen en voor stabiliteit. Grond die landmijnen e.d. bevat, vormt een veiligheidsdreiging en zorgt ervoor dat mensen vrezen om hun vee, ledematen of leven te verliezen. Met explosieve oorlogsresten vervuilde grond hindert wederopbouw na een conflict en weerhoudt vluchtelingen en intern ontheemden ervan om veilig naar huis terug te keren of om landbouwgrond of wegen te gebruiken.

Wat betekent dit resultaat?

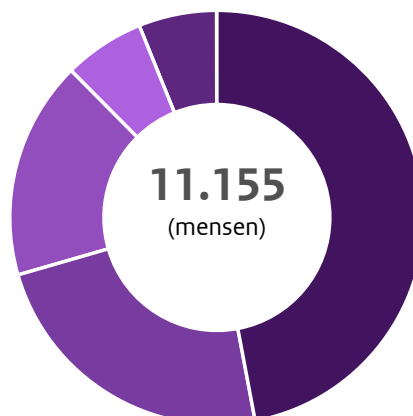
Ook in 2016 bleef Nederland bijdragen aan een wereld die vrij is van landmijnen en explosieve oorlogsresten.

In vergelijking met voorgaande jaren nam de hoeveelheid ontmijnd land in 2016 licht af, omdat het vorige door Nederland gefinancierde ontmijningsprogramma medio 2016 afliep en een nieuw ontmijningsprogramma (2016-2020) in dertien landen (waaronder Afghanistan, Irak en Zuid-Soedan) vanaf de tweede helft van 2016 opstartte.

Naast het ontmijnen van land vernietigden programma uitvoerders explosieve voorraden en gaven zij meer dan 496.000 mensen voorlichting over de gevaren van mijnen en meer dan 6.300 mensen slachtofferhulp. Zij stimuleerden ook sociaaleconomische ontwikkeling, bijvoorbeeld door meer dan 1.890 mensen uit getroffen gebieden op te leiden en in dienst te nemen. In Colombia is ook een bijdrage geleverd aan de herintegratie van voormalige FARC-strijders door hen samen te laten werken met leden van lokale gemeenschappen.

Aantal professionals opgeleid om de veiligheid van mensen te verbeteren

- Leden van vredestroepen 47%
- Community Policing experts 23%
- Ontmijningsexperts 17%
- SSR experts 6%
- Politie mensen 6%

Wat betekent deze indicator?

Deze indicator meet het totale aantal professionals dat is opgeleid om de veiligheid van mensen te verbeteren. Daaronder vallen leden van vredestroepen, politiemensen en experts op het gebied van Security Sector Reform (SSR), Community Policing of ontminning. Dankzij hun training dragen deze professionals vervolgens (beter en effectiever) bij aan de veiligheid van burgers.

Wat betekent dit resultaat?

Burgers in het door oorlog verscheurde Syrië leven onder de constante dreiging van aanvallen. Daarom is bescherming van, en hulpverlening aan, de bevolking onmisbaar. Even belangrijk voor hun veiligheid in gebieden die in handen zijn van de oppositie is het politiewerk van de Free Syrian Police Officers, via het programma Access to Justice and Community Security (AJACS). In 2016 heeft dit programma 2.580 nieuwe politieagenten opgeleid.

In 2016 heeft Nederland de steun aan het programma African Contingency Operations Training and Assistance (ACOTA) voortgezet, in samenwerking met de VS. Dankzij deze training konden 5.000 leden van Afrikaanse vredestroepen, onder wie 368 vrouwen, in vredesmissies over de hele wereld dienen.

Daarnaast heeft Nederland een opleiding van UN Women voor vrouwelijke legerofficiers gefinancierd voor 38 vrouwen uit landen die troepen bijdragen aan VN-vredesmissies. Sinds de introductie van deze opleiding is het aantal vrouwelijke officiers dat deelneemt aan vredesmissies meer dan verdubbeld, van 3,6% in 2014 naar 7,5% in 2017.

Rechtsorde

De toegang van mensen tot een effectief, eerlijk en legitiem rechtsstelsel, in formele of informele zin, stelt mensen in staat om conflicten vreedzaam op te lossen, helpt nieuwe conflicten voorkomen en faciliteert ontwikkeling en economische welvaart.

Mensen die geholpen zijn om hun recht te halen

Mensen geholpen om hun recht te halen

2016 **158.000**

Bovenstaand filmpje geeft een beeld van het Innovating Justice Forum 2016 dat werd georganiseerd door het [HiiL](#). Een van de geselecteerde innovaties om met steun breder toegepast te worden is 'Familia', dat oplossingen op sms-basis biedt voor eigendomsoverdracht in Kenya – een combinatie van technologie en toegang tot rechtspraak. Het HiiL is een van onze partners. HiiL wil innovatieve oplossingen ontwikkelen voor de juridische behoeften van burgers.

Wat betekent deze indicator?

Meer en betere toegang tot rechtspraak voor mannen en vrouwen is één aspect van de bredere, op burgers gerichte aanpak van Nederland ter bevordering van veiligheid en rechtsorde. Toegang tot rechtspraak wil zeggen daadwerkelijk gebruikmaken van juridische mechanismen of procedures, variërend van het indienen van een klacht tot de oplossing van een geschil. Hierdoor kunnen mensen een antwoord zoeken op hun specifieke juridische problemen en behoeften.

De indicator meet het aantal mensen die geholpen zijn om hun recht te halen, via formele dan wel informele instanties, om geschillen te kunnen oplossen in fragiele of door conflict getroffen gebieden.

Wat betekent dit resultaat?

Nederland bevordert de toegang van mensen tot (in)formele rechtsstelsels in verschillende landen, waaronder Afghanistan, Mali,

de Palestijnse gebieden, Rwanda, Zuid-Soedan en Oeganda. In Afghanistan worden veel vrouwen (87%) in de loop van hun leven geconfronteerd met geweld. Met Nederlandse steun is er door de [UNDP](#) bij wijze van proef een gerechtshof opgericht voor het elimineren van geweld tegen vrouwen in Kabul. Dit hof nam in 2016 174 zaken in behandeling en deed in 62% van de zaken uitspraak.

Nederland ondersteunde ook initiatieven op het gebied van rechtspraak in de Palestijnse gebieden. Zo heeft bijvoorbeeld het [Sawasya-programma](#) 28.000 mensen van juridische bijstand voorzien, waarvan 98% tevreden was over de dienstverlening.

Daarnaast heeft Nederland onderzoek gefinancierd naar juridische problemen die burgers in het dagelijks leven kennen. Het [The Hague Institute for Innovation of Law](#) (HiiL) en de [UNDP](#) hebben bijvoorbeeld dergelijk onderzoek gedaan in respectievelijk Oekraïne en Oeganda.

Sterkere gerechtelijke instellingen, inclusief rechtbanken en politiediensten

Sterkere gerechtelijke instellingen

2016

383

Nederland steunt de hervorming van justitie en politie in 14 landen: Afghanistan, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Colombia, Indonesië, Kenia, Libanon, Libië, Mali, de Palestijnse Gebieden, Rwanda, Somalië, Zuid-Soedan, Tunesië en Oeganda. Deze foto toont de start van een project op het gebied van strafrecht dat wordt uitgevoerd door één van onze partners, [IDLO](#). Het versterkt de strafrechtsketen (van politie, rechtbank tot gevangenis) in Noord-Mali door Malinezen in staat te stellen om de lokale behoeften op dit gebied te bepalen en daarin te voorzien met lokale oplossingen (photo: IDLO).

Wat betekent deze indicator?

Een functionerend rechtsstelsel en effectieve, transparante gerechtelijke instellingen zijn essentiële randvoorwaarden voor een duurzame rechtsorde.

Deze indicator meet het aantal gerechtelijke instellingen dat is versterkt ten behoeve van zijn rechtvaardigheid, effectiviteit, onafhankelijkheid of verantwoordingsplicht.

Onder gerechtelijke instellingen vallen diverse instanties op het gebied van het recht, waaronder formele staatsinstellingen (zoals rechtbanken en politiediensten) of informele instellingen die niet tot de staat behoren (bijv. gemeenschapsleiders of alternatieve mechanismen voor de oplossing van een geschil).

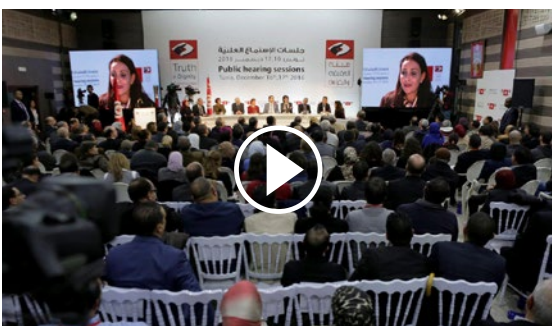
Wat betekent dit resultaat?

Met het oog op sterkere, legitieme gerechtelijke instellingen heeft Nederland in 2016 de mensenrechtentraining gefinancierd van politiemensen in Ethiopië ([Justice For All](#)).

Daarnaast heeft Nederland geïnvesteerd in de opbouw van juridische opleidingen op gemeenschapsniveau in Indonesië (LBH APIK). Hierdoor kunnen vrouwen beter opkomen voor hun rechten.

Om de effectiviteit van gerechtelijke instellingen te verbeteren is er een elektronisch systeem voor het beheer van rechtszaken geïmplementeerd door het [ministerie van Justitie in Kigali](#) (Rwanda). Daarnaast is in Oeganda de commissie voor de mensenrechten verder versterkt ([JLOS](#)), evenals 24 gerechtelijke instellingen in Mali ([IDLO](#)).

Slachtoffers maken gebruik van mechanismes voor 'transitional justice'

Transitional justice mechanismes mensen

2016

128.000

In Tunesië heeft de Truth and Dignity Commission openbare hoorzittingen gehouden die in de media veel aandacht kregen en die werden gesteund door het ICTJ en de UNDP. De commissie hoorde verklaringen over schendingen van de mensenrechten van 37.200 mannen en 8.800 vrouwen. Nederland droeg bij aan dit proces via een van zijn partners, het [ICTJ](#).

Wat betekent deze indicator?

Conflicten kunnen samenlevingen verwoesten en instellingen vernietigen. Na grootschalige, wijdverspreide mensenrechtenschendingen kunnen slachtoffers dan ook behoefte hebben aan speciale transitional justice mechanismes om gerechtigheid te bieden voor misdaden en om schendingen van de mensenrechten en onderliggende oorzaken van conflict te adresseren.

Deze indicator meet het aantal slachtoffers dat daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van mechanismes voor transitional justice. Voorbeelden van dergelijke mechanismes zijn waarheidsvinding, strafrechtelijke vervolging van de meest verantwoordelijke daders, herstelbetalingen en de hervorming van wetten en instellingen.

Wat betekent dit resultaat?

In 2016 werden belangrijk stappen gezet ten behoeve van transitional justice en gerechtigheid voor grootschalige mensenrechtenschendingen in landen als Colombia, Tunesië en Syrië.

Na decennia van burgeroorlog in Colombia werd in november 2016 een historische vredesovereenkomst met de FARC ondertekend. Het [International Centre for Transitional Justice \(ICTJ\)](#), een partner van Nederland, steunt het vredesproces en wordt in de vredesovereenkomst genoemd als een van de belangrijkste organisaties voor de monitoring van de uitvoering van het akkoord. In Colombia namen 82.000 slachtoffers deel aan mechanismen voor transitional justice en werden twaalf daders aansprakelijk gesteld.

In Tunesië nam de Truth and Dignity Commission verklaringen over mensenrechtenschendingen af van 37.200 mannen en 8.800 vrouwen. Het ICTJ steunde zowel de deelname van vrouwen als het algehele proces.

Daarnaast ondersteunde Nederland stappen richting transitional justice in Syrië en de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR). Nederland steunde de oprichting van een internationaal, onafhankelijk en onpartijdig mechanisme voor onderzoek naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid in Syrië. Het Special Criminal Court in de CAR hield zijn eerste openbare informatiesessie.

Vredesprocessen en politiek bestuur

Nederland draagt bij aan de opbouw van duurzame vrede en effectieve overheidsinstellingen in fragiele landen om de weerbaarheid van de staat, samenleving en gemeenschappen te vergroten. Deze inzet is in ieder land aangepast aan de behoeften van die samenleving en gericht op de totstandkoming van inclusieve en duurzame staten, transparante overheidsinstellingen (die ook verantwoording afleggen over hun werk), besluitvorming op basis van inspraak en de openbaarheid van informatie. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan de stabiliteit van een land.

Getrainde vredesbemiddelaars en –onderhandelaars

Getrainde mediators mensen

2016

 2.830

Deelnemers doen simulaties en rollenspellen om hun vaardigheden als mediator te vergroten en conflicten op te lossen (foto: Clingendael).

Wat betekent deze indicator?

Voor het bevorderen van de vreedzame oplossing van conflicten zijn bemiddelings- en onderhandelingsvaardigheden essentieel. Als mensen die bij een conflict zijn betrokken, leren om hun grieven te bespreken in plaats van uit te vechten, neemt de kans op een vreedzame oplossing toe.

Wat betekent dit resultaat?

In 2016 zijn er 559 vredesbemiddelaars en onderhandelaars uit de hele wereld getraind via een daarvoor opgezet programma op Clingendael, het kenniscentrum voor internationale betrekkingen. Dit door de overheid gesteunde programma is opgericht in 2015.

De deelnemers worden beter toegerust om te bemiddelen in uiteenlopende conflicten en situaties.

Een voorbeeld is een in samenwerking met de Afrikaanse Unie opgezette cursus voor twintig vrouwen uit verschillende Afrikaanse landen. Zij werden getraind in vredesbemiddeling in verschillende scenario's, zoals lokale conflicten, complexe internationale conflicten en conflicten tussen meer dan twee partijen.

Inclusiviteit voor stabiliteit

Interpeace steunt vredesopbouw in meer dan 20 landen.

Wat betekent deze indicator?

Overheden en instellingen winnen aan legitimiteit als verschillende actoren uit de samenleving worden betrokken bij en deelnemen aan staatsopbouwprocessen.

Daarom steunt Nederland activiteiten ten behoeve van staatsopbouw die gebruik maken van inclusieve en participatieve besluitvorming, zodat de zorgen of grieven van alle betrokkenen door hun politieke leiders en overheden meegenomen worden in de besluitvorming.

Wat betekent dit resultaat?

Staten waarin mensen zich politiek vertegenwoordigd voelen en vertrouwen hebben in hun overheden en instellingen, zijn essentieel voor het vergroten van de weerbaarheid tegen tegenslagen, het vermogen om interne conflicten aan te pakken en de stabiliteit van een land. De partners die Nederland op dit terrein steunt erkennen het belang van inclusieve vredes- en staatsopbouw.

Met Nederlandse steun faciliteerde Interpeace de ondertekening van een civiel vredesakkoord in Jenin, een van de steden op de noordelijke Westoever van de Palestijnse gebieden die het meest lijdt onder gewelddadige conflicten. Het akkoord werd ondertekend door meer dan 1.000 betrokkenen bij het conflict. De inclusieve benadering leidde tot de afspraak om de onderlinge verdeeldheid en om crimineel of politiek geweld te verminderen, om het belang van rechtsorde te erkennen en om de bescherming van clans te beëindigen. Dit civiele vredesakkoord werd gezien als de meest constructieve benadering om het interne geweld te verminderen en een belangrijke stap richting onderlinge verzoening.

Daarnaast heeft Interpeace de nationale politie van Colombia geholpen een nationale strategie te ontwikkelen waarin de rol van de politie bij de uitvoering van het vredesproces is bepaald. Bij een in het kader van deze steun uitgevoerde enquête gaven 126.000 politieagenten hun mening over het akkoord en hun eigen rol.

Capaciteitsopbouw van (lokale) overheden voor een eerlijke en efficiënte uitvoering van wetten en beleid

Somalische vluchtelingen in Dolo Ado in Ethiopië.

Wat betekent deze indicator?

Het vermogen van de overheid om wetten en beleid eerlijk, transparant en efficiënt uit te voeren is essentieel voor de vermindering van conflicten en het stimuleren van duurzame ontwikkeling. De relatie tussen burgers en overheid wordt er ook door verbeterd.

Wat betekent dit resultaat?

Via zijn partners steunt Nederland inspanningen voor het versterken van (lokale) overheden om inclusiever, transparanter en beter te voorzien in de behoeften van gemeenschappen en mensen in fragiele - en ontwikkelingslanden, zoals Zuid-Soedan, Somalië, Afghanistan, Pakistan en de Filipijnen. Die inzet richt zich mede op het in staat stellen van mensen – met name vrouwen – om betrokken te raken bij besluitvorming en dialoog met overheidsinstellingen.

In Somalië heeft European Parliamentarians With Africa (AWEPA) vrouwen in staat gesteld een politieke leider te worden. Vrouwen scherpten hun vaardigheden op het gebied van pleiten en beïnvloeden aan, zodat zij hun overheid met succes konden vragen om actie te ondernemen. Zodoende wisten Somalische vrouwen hun angst te overwinnen, traditionele vooroordelen het hoofd te bieden en zichzelf verkiesbaar te stellen als parlamentslid. Dankzij de kracht van dit project is, in combinatie met inspanningen door anderen, het aandeel vrouwen in het federale parlement van Somalië van 14% naar 24% gestegen van het aantal zetels.

Daarnaast besloot het bestuur van de provincie Sindh, in Pakistan, mede als gevolg van beleidsaanbevelingen in het kader van Oxfam Novib's programma Citizens First, om zijn begroting voor gezondheidszorg met 13,7% te verhogen.

Sociale en economische wederopbouw

Nederland helpt gemarginaliseerde mensen een inkomen te verdienen en beter toegang te krijgen tot basisvoorzieningen zoals schoon water of onderwijs. Dit doen we om in instabiele landen de oorzaken van hun instabiliteit, van conflicten of van vluchtelingenstromen te helpen aanpakken. In die landen is een ongelijke toegang tot werk of water voor landbouw of veeteelt namelijk vaak de oorzaak van conflicten.

Mensen met een beter inkomen in fragiele en door conflict getroffen landen

Mensen

2016

78.450

Het Congo Call Centre is het eerste onafhankelijke callcenter in de Democratische Republiek Congo. Het wordt gesteund door de door Nederland gesteunde International Finance Corporation, die kapitaal en trainingen in managementvaardigheden beschikbaar stelt aan ondernemers in lastige markten in Afrika (foto: IFC).

Wat betekent deze indicator?

Ongelijke toegang tot kansen op een fatsoenlijk inkomen is een belangrijke oorzaak voor instabiliteit, conflict of irreguliere migratie in fragiele en door conflict getroffen staten.

Daarom meten we niet alleen hoeveel van onze begunstigen training, middelen of andere steun hebben ontvangen om hun baan (evt. als eigen baas) en levensonderhoud te verbeteren, maar meten we ook hoeveel mensen daaraan vervolgens hun baan of een beter inkomen hebben te danken.

Wat betekent dit resultaat?

Nederland streeft ernaar de grieven te verminderen van gemarginaliseerde groepen die menen dat zij minder kansen hebben dan anderen om een inkomen te verdienen. Daarom steunen we in verschillende landen mensen, bedrijven en

overheden met trainingen, toegang tot leningen, bemiddeling op de arbeidsmarkt en zaken als gereedschap of zaden.

Zo leidde bijvoorbeeld onze steun aan de Wereldbankgroep in dertien fragiele en door conflicten getroffen Afrikaanse staten tot meer dan 31.000 banen en duizenden leningen aan ondernemers.

Door Nederland gesteunde NGO-programma's in landen als Burundi, de DRC en Mali hebben meer dan 45.000 mensen aan een beter inkomen geholpen. Een van hen is Salvator Ntukamazina, die een kleine bakkerij heeft dichtbij Rumonge in Burundi. Zijn bakkerij is, met steun van de Nederlandse NGO Spark, opgezet door een diverse groep van vijftien investeerders en werknemers, waaronder oud-strijders en terugkerende vluchtelingen, die hun gezinnen nu beter kunnen onderhouden.

Mensen die nieuwe of verbeterde waterpunten gebruiken in fragiele en door conflict getroffen landen

Een waterbron wordt aangelegd in Noord-Darfur (Soedan) (foto: ZOA).

Wat betekent deze indicator?

Een gebrek aan (gelijke toegang tot) basisvoorzieningen, zoals onderwijs en water, is vaak een grondoorzaak van instabiliteit, conflict of irreguliere migratie.

Deze indicator geeft weer in welke mate drinkwaterpunten die met steun van Nederland zijn opgezet ook daadwerkelijk door de beoogde begunstigden worden gebruikt.

Mensen

2016

444.390

Wat betekent dit resultaat?

Een groot deel van de lokale conflicten in landen als Somalië, Zuid-Soedan en Ethiopië is het gevolg van geschillen over toegang tot natuurlijke rijkdommen zoals water.

Om gelijke toegang tot en gelijk gebruik van waterbronnen te stimuleren op een manier die de lokale stabiliteit bevordert, steunt Nederland de verstrekking van kapitaal, expertise en training aan kwetsbare mensen en (lokale) overheden via NGO's, de African Development Bank en de Wereldbankgroep.

In 2016 hebben meer dan 444.000 mensen gebruikgemaakt van nieuwe of betere watervoorzieningen in fragiele en door conflict getroffen staten.

"Oorlog is nooit onvermijdelijk. Het is altijd een keuze: de keuze om mensen uit te sluiten, te discrimineren en te marginaliseren en om geweld te gebruiken. Door het vertrouwen te herstellen tussen overheden en hun burgers én tussen de lidstaten van de VN, kunnen we conflicten vermijden en voorkomen. Maar ook vrede is nooit onvermijdelijk. Vrede is het resultaat van lastige beslissingen, hard werk en compromissen. We moeten vrede nooit als vanzelfsprekend beschouwen, maar altijd en in elk land voeden."

- Antonio Guterres, VN Veiligheidsraad, 10 januari 2017

Uitgelicht project

Verzoening tussen Fulani en Daoussahaq

Tussen de Daoussahaq- en Fulani-gemeenschap in Mali/Niger bestaan al jaren conflicten over hun ongelijke toegang tot graasgebieden of water. Via het Centre for Humanitarian Dialogue (CHD) versterkt Nederland de vaardigheid van deze herders en naburige gemeenschappen in het oplossen en voorkomen van hun conflicten in het grensgebied van Mali, Niger en Burkina Faso.

In dit filmpje wordt getoond wat het CHD heeft gedaan om dit conflict op te lossen, wat uiteindelijk leidde tot ondertekening van een akkoord. Dit is een voorbeeld van een project dat voor een deel is gefinancierd vanuit de meerjarige financiële steun van Nederland aan het CHD.

Aanvullende bronnen

- [Facebook pagina Nederland en Crisisgebieden](#)
- [Kennisplatform voor Veiligheid & Rechtsorde](#)